

ENERGI- OCH MILJÖPOLICY FÖR SVENSK FOTBOLL

Med tips på enkla åtgärder

INNEHÅLL

Allmän policy för energi och miljö i svenskt fotboll	3
Energi- och miljömål	4
Arbetsområden energi	5
1. Belysning inne och ute	5
2. Vatten inne och ute	7
3. Ventilation	8
4. Uppvärmning - lokaler och planer	9
5. Utrustning - maskiner för planskötsel, tvätt, kyl & frys,	11
6. Nya anläggningar	13
Arbetsområden miljö	16
1. Återvinning/brännbart	16
2. Städning, tvätt, underhåll & kioskförsäljning	17
3. Planer - snöavfall, förbrukade konstgräsmattor, gödning naturgräs & avfall naturgräs	19
4. Utrustning - miljökrav på alla maskiner & miljökrav drivmedel	20
5. Kollektivtransporter	21
6. Nya anläggningar	22
Övrig information	23
Energi- och miljömål utanför fotbollsrorelsen	25

ALLMÄN POLICY FÖR ENERGI OCH MILJÖ I SVENSKT FOTBOLL

Fotbollen är i särklass Sveriges största idrott och står för ungefär en tredjedel av alla idrottsaktiviteter. Detta innebär att fotbollen har stor påverkan på energiförbrukningen och miljön.

Svensk fotboll är ledande i många sammanhang och nu gäller det att ta ett ökat ansvar för energin och miljön, främst kring våra anläggningar. Många ungdomar är i dag mycket miljömedvetna och för att möta framtida krav, inte minst från dem, behöver svensk fotboll en policy för energi och miljö.

Svensk fotboll ska vara med och bidra till ett uthålligt samhälle.

Detta kan ske genom att rekommendera ett antal konkreta åtgärder:

- Svensk fotboll ska verka för att äldre anläggningar energieffektiviseras och nya anläggningar byggs så energieffektivt som möjligt. Därigenom ska klimatpåverkan från fotbollens anläggningar minska.
- Vid planering av nya anläggningar ska svensk fotboll verka för att det finns goda transportmöjligheter till och från anläggningar och även redan befintliga.
- Genom att utnyttja miljömärkt el framför traditionell el kan klimatpåverkan minskas ytterligare.
- Energieffektivisering leder också i allmänhet till betydligt lägre kostnader.
- Varje fotbollsförening med egen anläggning bör genomföra en energikartläggning, gärna med hjälp av kommunens energirådgivare. Undersök speciellt vilka möjligheter som finns med förnybara energikällor.
- Varje förening bör räkna på lönsamheten för eventuella energi- och miljöåtgärder innan olika beslut tas.

- Fotbollens anläggningar är stora vattenförbrukare för bevattnings samt duschning vid träningar och matcher. Vattenåtgången bör minimeras så långt som möjligt.
- Köp rätt material så att mesta möjliga kan återvinnas eller förbrännas.
- Köp så långt som möjligt energisnåla A-klassade vitvaror.
- På föreningsnivå måste energi- och miljöfrågor paketeras väl för att få engagemang och hamna på dagordningen. Kunskap måste erbjudas hur man jobbar med frågorna. Det bör vara lättare att rekrytera ledare, deltagare och sponsorer till en förening som engagerar sig i energi- och miljöfrågor.
- Arbeta med energianvändning och klimatpåverkan vid arrangemang och resor.
- Att öka engagemanget i energi- och miljöfrågor på riks-, distrikts- och föreningsnivå.
- Svensk fotboll skall verka för att minska plastanvändningen.

ENERGI- & MILJÖMÅL

Anläggningskostnaden är en stor del av en förenings budget där ofta medel för förbättringar saknas. Detta innebär att underhållsarbetet av anläggningarna är eftersatt på många håll. Detta problem måste vi komma tillrätta med.

Föreningar skall uppmuntras att minska sin energiförbrukning och därmed sänka sina energikostnader samt i förlängningen också minska sin påverkan på miljön. Det skall även uppmuntras till satsningar på förnyelsebara energikällor.

ARBETSOMRÅDEN ENERGI

Energianvändningen i våra idrottsanläggningar är onödigt hög, kostar mycket pengar och påverkar miljön onödigt mycket. Enligt en tidigare undersökning av Energimyndigheten kan idrotten spara 25-35 % av elanvändningen genom enkla åtgärder.

Här följer en genomgång av ett antal konkreta arbetsområden för energibesparande insatser:

1. BELYSNING INNE OCH UTE

Energimyndighetens tidigare undersökningar visar att traditionella lysrör utan driftstyrning fortfarande används i stor utsträckning i svenska idrottsanläggningar. Jämfört med traditionella lysrör kan energianvändningen för belysning sänkas med ca 80 procent genom att installera energieffektiva lysrör av typen T-5 eller LED-belysning. Planbelysningar utomhus bör finnas i olika steg för underhåll, träning och matcher så man kan använda den billigaste så mycket som möjligt. Använd så energisnåla armaturer som möjligt. Beakta framtida belysningsbehov och planera därefter.

Tips:

- Använd lysdiodlampor (LED) eller T-5 lysrör. En LED-lampa kan hålla upp mot 40 000 timmar. Den gamla sortens glödlampor höll i maximalt 1 000 timmar.
- Släck ljusen i rum där ingen vistas – att tända och släcka drar inte mer.
- Installera rörelsestyrd belysning. I korridorer bör dock viss grundbelysning finnas.
- Rum med ljusa väggar och golv behöver inte lika mycket belysning.
- Lågenergilampor innehåller kvicksilver och ska lämnas som farligt avfall.
- Relästyr utebelysning.
- Använd träningsbelysning så mycket som möjligt på planerna.
- Sätt in timer i kök och serveringsdel.

För att spara energi bör alla omklädningsrum utrustas med "närvarovakt" för att rumsbelysningen bara skall vara tänd när det finns människor i omklädningsrummet.

Ur både säkerhets- och energisynpunkt bör alla köksenheter utrustas med timer.

I energisparande syfte bör styrningen av planbelysningen vara stegindeldad för att man inte ska behöva tända alla lampor vid exempelvis städning, träning etc.

2. VATTEN INNE OCH UTE

Fotbollsrörelsen är storförbrukare av vatten för bevattning av planer samt för duschning vid träningar och matcher. Därför är det viktigt att minimera vattenåtgången. Temperaturen på vattnet är också avgörande för energiåtgången.

Tips:

- Byt packning på otäta kranar.
- Använd snålpolande vattenkranar och duschmunstycken.
- Installera termostatblandare.
- Sänk maximala värmen på varmvattnet. Observera att varmvattenberedare och ackumulatörer inte skall ha temperaturer under + 55 grader C på grund av risken för legionella.
- Tider för duschar och belysning kan minutregleras via timer. Gäller både egen användning och vid uthyrning.
- Kontrollera noga tvättmaskiner och tumlare så de används så effektivt som möjligt.
- Använd toalettstolar med installationer som begränsar vattenmängden.
- Bevattna vid rätt tidpunkt och i rätt mängd. Bevattning av naturgräsplaner bör ske nattetid och helst styras av timer.
- Undvik att vattna med dricksvatten om det går. Finns dammar eller sjöar i närheten kan eventuellt detta vatten användas. Tänk på att vattenuttag från dessa recipienter kan kräva vattendom.
- Vid eventuella bevattningsförbud kan man även använda sig av stora vattentankar dit man kör vatten som inte klassas som dricksvatten. Denna lösning är dock relativt dyr.

Samtliga duschar bör vara termostat- och impulsstyrda samt utrustade med "snålventiler" för att spara vatten och energi.

3. VENTILATION

En god ventilation är viktig, särskilt i lokaler där det duschas mycket och fukthalten är hög.

Ett bra klimatskal med välisolerade väggar, tak, dörrar och fönster ser till att hålla kvar värmen så länge som möjligt i huset. Se över husets klimatskal innan ett eventuellt byte av uppvärmning för att inte riskera överkapacitet i värmesystemet.

I genomsnitt försvinner 15 % av värmen genom taket, 35 % genom dörrar och fönster, 20 % genom väggar, 15 % genom golv och källare och 15 % genom ventilationen.

I äldre otäta hus sköts ventilationen ofta genom självdrag.

Tips:

- Speciell uppmärksamhet bör ägnas åt belysning och ventilation då båda är stora elanvändningsområden.
- Alla lokaler ska vara väl isolerade och ventilerade.
- Ventilationen måste vara fullgod i lokaler där det duschas mycket.
- Det rekommenderas att ha behovsstyrd ventilation genom exempelvis närvarostyrning med eftergång eller via fuktgivare i duschtrymmen.

En miljö- och energisnål ventilationsutrustning är viktigt för att reducera energiförbrukningen i våra anläggningar.

4. UPPVÄRMNING – LOKALER OCH PLANER

Det är viktigt att noggrant kontrollera hur väl lokalerna är isolerade så att ingen värme försvinner ut i onödan. Det innebär god tätning vid fönster och dörrar samt god vindsisolering. Uppvärmning av lokaler måste anpassas till de tider som lokalerna nyttjas och temperaturerna varierar.

För uppvärmning av konstgräsplaner bör modern teknik utnyttjas för att minimera kostnaderna och insatser koordineras väl med hänsyn till väderprognoser. Ett solvärmesystem kan leverera värme och varmvatten under 4-6 månader beroende av var i landet anläggningen ligger. Den period då solinstrålningen är som intensivast sammanfaller ofta med fotbollens mest intensiva utesäsong och med stor förbrukning av el och varmvatten. Solvärme måste kombineras med annan värmekälla och kräver investeringskapital medan driftskostnaden är minimal.

Vid nybyggnation eller renovering av idrottsanläggningar är det viktigt att hitta effektiva lösningar så att all överskottsenergi kan återanvändas för exempelvis uppvärmning, varmvatten etc.

Tips:

- Byt ut slitna tätningsslister i fönster och dörrar.
- Uppgradera fönster till nya med bättre U-värden om fönstren ändå skall bytas ut vid eventuella underhållsåtgärder.
- Tilläggsisolera vinden.
- Värmepumpar är en relativt billig investering som ger snabb utdelning. Är det lokaler med stora öppna ytor rekommenderas luft-luft värmepumpar.
- Optimera rumstemperaturen till 20 grader.
- Anpassa inomhustemperaturen när ingen är i lokalerna. Sänks inomhustemperaturen 1 grad så minskar energianvändningen med 5 %.
- Använd termostater och styrsystem.
- Möblera rätt – placera inga möbler framför element eller termostater.
- Dra ner persienner och rullgardiner på natten.

Det är viktigt att undersöka om det finns anläggningar i närheten av konstgräsplanen som har överskottsenergi som kan nyttjas till att värma upp konstgräsplanen. Det finns idag alternativ till att nyttja fjärrvärme som värmekälla för uppvärmda konstgräsplaner, exempelvis bergvärme, överskottsenergi från ishallar och bandyplaner.

5. UTRUSTNING – MASKINER FÖR PLANSKÖTSEL, TVÄTT, KYL & FRYS

Välj så långt som möjligt vid inköp de energisnåla A-klassade vitvarorna. Kontrollera regelbundet statusen på befintliga maskiner.

Tips:

- Köp energisnåla A-klassade vitvaror.
- Fyll disk- och tvättmaskiner innan du kör dem. Använd sparprogram.
- Prova att tvätta i lägre temperaturer. Vid tvätt i 40 grader istället för 60 grader halveras elförbrukningen.
- Torktumlare är energisnålare än torkskåp.
- Se till att hålla rätt temperatur i kyl och frys. (Sval 8-12 grader, kyl 2-6 grader och frys - 18 grader). Kolla med termometer. Varje grads extra kyla i frysen ökar energianvändningen med ca 5 %.
- Stäng av elapparater helt - använd inte viloläge.
- Köp så miljövänliga grönytemaskiner som möjligt. Använd miljövänligt bränsle.

Vid tvätt i 40 grader istället för 60 grader halveras elförbrukningen. Prova alltså tvätt i lägre temperaturer.

Möjligheten att nyttja mera miljö- och energisnåla skötselmaskiner ökar år från år. För skötsel av fotbollshallar med konstgräs används idag eldrivna dragfordon för att bli a minska på utsläpp av avgaser i hallarna.

6. NYA ANLÄGGNINGAR

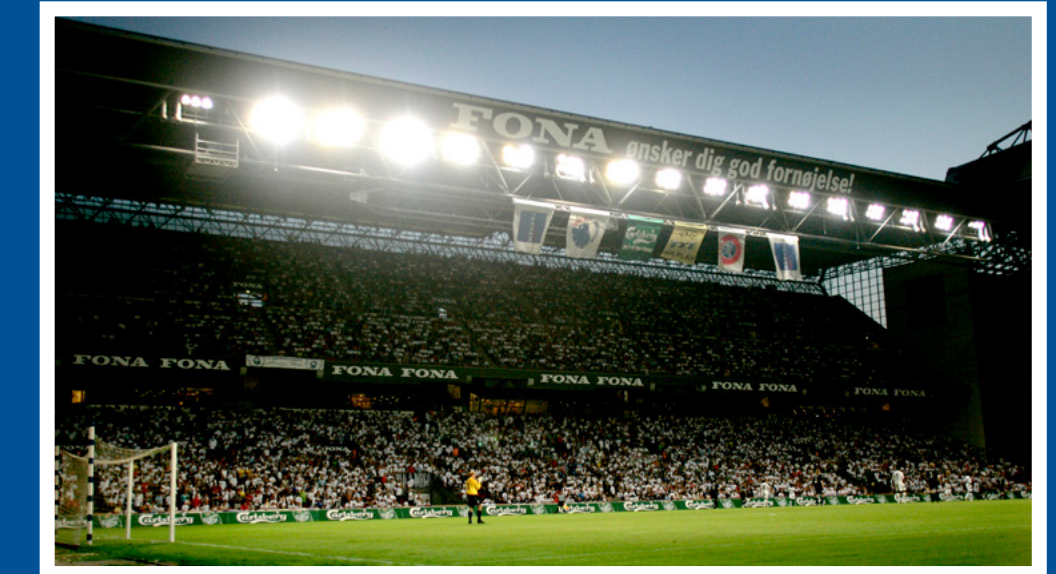
Det är viktigt att planera in energi- och miljöaspekterna från början och ta del av de senaste rönen. Detta avser alla områden som planskötsel, städning, belysning, värme, ventilation, vattenförbrukning, elåtgång, transporter etc. Gällande lagstiftning och regler både på riksplanet och i respektive kommun skall följas.

Tips:

- Ta del av Svenska Fotbollförbundets rekommendationer för belysning samt anläggande av gräs- och konstgräsplaner.
Se <https://aktiva.svenskfotboll.se/forening/anlaggningar>
- Installera modernaste formen av belysningsstyrning bl a via kortläsare.
- Om markvärme installeras sök den billigaste och effektivaste värmekällan och anslutningsformen.
- Utnyttja de olika stegen för belysning.
- Satsa hårt på att ingående informera brukarna om ett delat ansvar.
- Utbilda er via exempelvis Svenska Fotbollförbundets utbildningar om gräs- och konstgrässkötsel.

Länkar:

- <https://aktiva.svenskfotboll.se/forening/anlaggningar/>
- www.svensksolenergi.se
- www.energimyndigheten.se
- www.boverket.se
- www.elsakerhetsverket.se
- www.ichb.se
- Kommunens energirådgivare

En effektiv planbelysning gynnar fotbollsverksamheten under den mörka årstiden. För att reducera energikostnaderna skall planbelysningen vara indelad i olika steg för att bara behöva använda delar av belysningen vid olika behov, exempelvis städning (få lampor), träning (ca 40% av lamporna) samt matcher (samtliga lampor). Givetvis skall lågenergilampor användas för att minska energiåtgången! Vid inköp kan en dyrare lampa med längre bränntid ur driftsynpunkt kosta mindre än den billiga lampan.

Fotbollsklubbarna ska vara öppna för att minska onödig energiförbrukning, exempelvis genom att bygga energisnåla anläggningar eller vidtaga energibesparande åtgärder i befintliga anläggningar.

ARBETSOMRÅDEN MILJÖ

1. ÅTERVINNING/BRÄNNBART

Det är viktigt att man på anläggningen ser till att det finns möjlighet både för besökare och brukare (personal, spelare, föräldrar etc.) att på ett enkelt och tydligt sätt visa på var man kan sortera avfall för återvinning samt förbränning. Deklarera tydligt Er ståndpunkt att källsortera så mycket avfall som möjligt.

Tips:

- Stort antal sopkärl placeras strategiskt vid läktarutgångar, försäljningsställen, korridorer, omklädningsrum, etc.
- Källsortera genom att olika sopkärl märks upp med symboler för respektive produkt.
- Via hemsida, speakertext, matchprogram m.m informera om att föreningen / arenaägaren arbetar miljövänligt.
- Via speaker uppmana besökare att sopsortera.
- Informera brukarna på arenan om vad som gäller för sopsortering.
- Använd digital teknik såsom mailutskick eller sociala medier för distribution av information.
- Pröva att använda digitala matchprogram via appar. Exempelvis appen Min fotboll.

Lägg snön på en hårdgjord yta så kan granulatet lättare återanvändas. Vi vill även upplysa om de miljörapporter om gummigranulat som finns på <https://aktiva.svenskfotboll.se/forening/anlaggningar/hallbarhet/>

2. STÄDNING, TVÄTT, UNDERHÅLL & KIOSKFÖRSÄLJNING

Använd miljövänliga rengörings- och tvättmedel. Överdosera inte utan läs bruksanvisningen så doseringen blir rätt i förhållande till vattenmängd och nedsmutsning.

Se till att underhålla era lokaler vilket gör renhållningen lättare och på så sätt förbrukas mindre rengöringsmedel.

Ha i kioskutbudet sådana förpackningar som antingen kan återvinnas eller brännas. Se föregående sida om källsortering.

Tips:

- Ha tydlig information vid tvättmaskinerna om dosering av tvättmedel. Inkludera ett doseringsmått för rätt mängd.
- Ha tydlig information vid städutrustningen om dosering av rengöringsmedel. Inkludera ett doseringsmått för rätt mängd.
- Underhåll regelbundet ytor vilket underlättar rengöringen.
- Sätt upp regler för att minska nedsmutsning, t.ex inga uteskor i lokalerna.
- Använd pappersmuggar istället för plastmuggar. Miljövänligare att framställa och miljövänligare att återvinna.
- Försök att undvika engångsmaterial av plast.
- Se över utbudet i eventuella kiosker med hänsyn till miljön såsom förpackningar och dylikt.
- Inför pant på försäljningsstället för att få tillbaka pet-flaskor och aluminiumburkar för återvinning.
- Gör gärna upp en lista på era rengöringsmedel och gå sedan igenom om dessa är bra miljöval.

Vid många av våra stora idrottsanläggningar görs ständigt försök med källsortering av sopor och avfall från försäljningen.

3. PLANYTOR - SNÖAVFALL, FÖRBRUKADE KONSTRÄSMATTOR, GÖDNING NATURGRÄS & AVFALL NATURGRÄS

Samla snöavfall, och då främst det snöavfall som körs bort från konstgräsplaner innehållande granulat, på ett ställe för att senare återanvända det på planen. När en konstgräsplan är helt förbrukad måste den återvinnas.

Använd miljövänlig gödning på naturgräset och göd inte mer än vad som behövs. Följ bruksanvisning för dosering noga.

Tips:

- Utse ytor för snöavfall från konstgräsplan samt för naturgräsavfall och markera upp dem. Använd hårdgjorda ytor med asfalt eller betong.
- Arbeta för att få gummigranulatet att stanna kvar på konstgräsplanerna genom att exempelvis borsta av sig efter träning.
- Vid byte av konstgräsmatta skall den gamla konstgräsmattan skickas för återvinning eller energiåtervinning via förbränning.
- Var mycket restriktiv vid eventuell återanvändning av en äldre konstgräsmatta. Tänk på att följa Svenska Fotbollförbundets rekommendationer för nyanläggning av konstgräs.
- Inhämta kunskap om skötsel av konstgräsplaner via exempelvis Svenska Fotbollförbundets konstgräsutbildningar.
- Ta fram skötselrutiner för driften av planerna. Detta behövs vid anmälningspliktiga anläggningar.
- Skaffa kunskaper om gödning och gödningsmedel för att inte belasta miljön mer än absolut nödvändigt.
- Kraftig gödsling medför oftare klippning och det innebär ökade kostnader.

Med hjälp av speciella maskiner för snöröjning av konstgräsplaner och på många håll i kombination med markvärme ökar möjligheterna att erbjuda bra underlag för fotboll under hela året oavsett väderlek.

4. UTRUSTNING - MILJÖKRAV PÅ ALLA MASKINER & MILJÖKRAV DRIVMEDEL

Använd miljövänliga drivmedel eller helst eldrivna fordon och maskiner som kan återuppladdas. Skapa rutiner för ett miljötänk vid användande av energiförbrukande maskiner. Vid utbyte av fordon och maskiner undersök vilka som på marknaden är mest miljövänliga.

Tips:

- Stanna maskinerna när de inte används och låt dem inte gå på tomgång.
- Underhåll och serva regelbundet fordon och maskiner så att de inte drar mer energi än nödvändigt.

5. KOLLEKTIVTRANSPORTER

Organisering av transporter i föreningen har en stor potential för energibesparing tillika miljövård. Det finns ingen generell lösning att presentera utan varje förening är unik i sina behov av transporter. Vi kan bara uppmana varje förening se över hur man på bästa sätt kan samåka eller använda kollektivtrafik.

Tips:

- Ta upp en diskussion om transporter i föreningen.
- Ta fram en rese/transportpolicy i föreningen.

De flesta bussbolag använder idag miljö- och energisnåla bussar vid transporter av idrottslag. Även föreningar med egna transportfordon använder miljö- och energisnåla fordon.

6. NYA ANLÄGGNINGAR

Ta med miljö- och energiaspekterna redan i projekteringsstadiet vid byggnation av nya anläggningar, och då kanske främst elitanläggningarna som förbrukar stora mängder energi samt producerar stora mängder avfall av olika slag.

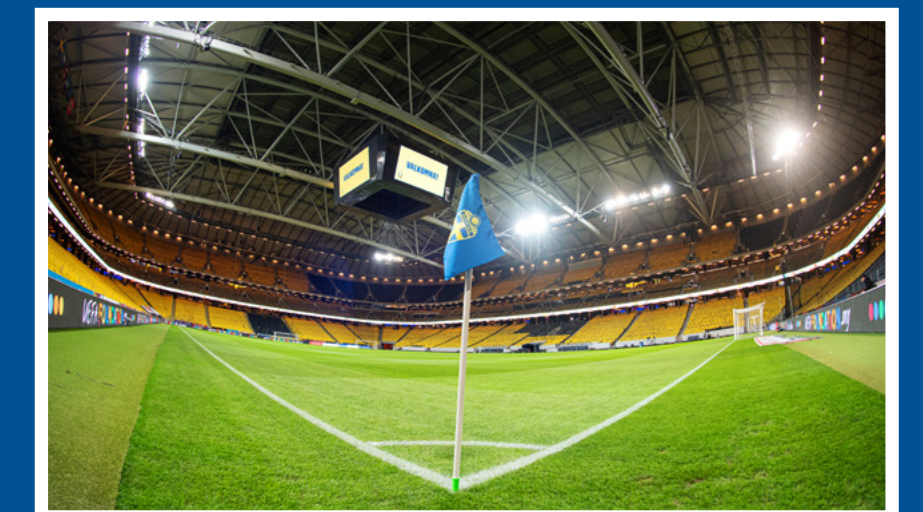
Arbeta för att kunna ta hand om vatten och även kunna återbruka vattnet.

Tips:

- Använd Svenska Fotbollförbundets rekommendationer för anläggandet av nya gräs- och konstgräsplaner.
- Ta fram skötselrutiner för driften av planerna. Detta behövs vid anmälningspliktiga anläggningar.
- Ta kontakt med kommunens miljösamordnare i planeringsstadiet.

Länkar inom miljöområdet:

- <https://aktiva.svenskfotboll.se/forening/anlaggningar/hallbarhet>
- www.boverket.se
- www.elsakerhetsverket.se
- www.ichb.se
- www.hallakonsument.se/miljo-och-hallbarhet/
- www.srvatervinning.se/
- www.hsr.se/fakta/atervinning-nagra-tips
- forasustainableworld.com
- www.sopor.nu
- www.naturvardsverket.se
- www.naturskyddsforeningen.se
- Kommunens miljösamordnare

ÖVRIG INFORMATION

ANLÄGGNINGSFONDEN

Anläggningsfonden stödjer föreningsägda/drivna konstgräsanläggningar vid investeringar för att säkerställa anläggningen miljömässigt.

Det kan ske genom att:

- Planer förses med slutna dräneringar
- Investera i asfaltsyta som upplägg vid snöskottning
- Granulatfällor och filter för rening installeras
- Miljöstationer sätts upp för att borsta av gummi från kläder och skor
- Andra miljöåtgärder utförs på eller runt en konstgräsplan enligt Naturvårdsverkets vägledning av konstgräsplaner

För mer information se:

<https://aktiva.svenskfotboll.se/forening/anlaggningar/stod-och-kontakt>

ENERGIBESPARING I TRE STEG

Energibesparing kan ske i tre steg:

Steg 1 är gratis och går ut på att ändra beteende, t ex sänka inomhustemperaturen, möblera rätt, dra ner persienner och rullgardiner på natten, vädra snabbt med tvärdrag, sänka inomhustemperaturen när ingen är i lokalerna. Detta kräver god kommunikation med brukarna.

Steg 2 är nästan gratis och handlar om att täta, laga, service och intrimning, täta fönster och dörrar, tilläggsisolera vinden, installera styrsystem eller nya termostater, sätta in energisparlampor.

Steg 3 kräver investeringsmedel men är lönsamt på sikt och handlar t ex om att isolera, byta fönster eller värmekälla, uppgradera fönster, byta eller komplettera värmekälla, tilläggsisolera fasad, installera solvärme etc.

ENERGIKARTLÄGGNING

En energikartläggning är en genomgång av hur mycket energi som årligen tillförs och används för att driva verksamheten. Energikartläggningen ger också förslag på åtgärder som kan hjälpa till att använda energi på ett smartare sätt. Förslagen kan vara investering i ny utrustning men också nya arbetssätt och rutiner. Energikartläggningen är ett första steg i att komma igång och energieffektivisera.

En kartläggning kan bestå av:

- Byggteknisk beskrivning
- Aktuell energiförbrukning
- Elanvändning
- Belysning
- Ventilation
- Varmvatten
- Installationsteknisk beskrivning
- Ekonomisk analys (LCC-analys)

ENERGI- OCH MILJÖMÅL UTANFÖR FOTBOLLSRÖRELSEN

INTERNATIONELLT

Sverige har tillsammans med andra länder ett ansvar för att de globala målen uppnås, Agenda 2030 med de 17 globala hållbarhetsmålen och Parisavtalet som specificerar klimatmålet. Dessa mål anger att det gäller att skydda jorden från nedbrytning genom hållbar konsumtion och produktion samt att hållbart hantera dess naturresurser och vidta brådskande åtgärder mot klimatförändringar så att vi kan tillgodose behoven hos nuvarande och framtida generationer.

NATIONELLT

Sveriges övergripande mål för miljöpolitiken, Generationsmålet, fastslår att vi ska verka för en hållbar framtid utan att flytta våra miljöproblem utomlands [1].

Miljömålet i Sverige för Begränsad klimatpåverkan beskrivs som att halten växthusgaser i atmosfären måste stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. Målet ska uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras.

Senast år 2045 ska Sverige inte längre ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären [2].

Utsläppen 1990 ska ha minskat med minst 63 % till 2030 [3].

För inrikes transporter ska utsläppen minska med 70 % till 2030 jämfört med 2010 års nivå.

År 2040 ska elproduktionen i Sverige vara 100 % förnybar.

År 2030 ska Sverige ha 50 % effektivare energianvändning jämfört med 2005 (mätt i tillförd energi i relation till BNP) [4].

RIKSIDROTTSFÖRBUNDET

Riksidrottsstyrelsen och förbundsstyrelsen för SISU idrottsutbildarna fattade i februari 2019 beslut om följande ramverk för RF och SISU:

” Som en hållbar organisation värnar Riksidrottsförbundet och SISU idrottsutbildarna ett livslångt idrottande och bidrar till en framgångsrik samhällsutveckling, både socialt och ekologiskt.

Vi är en hållbar organisation som utvecklas genom att styra verksamheten inom grundläggande villkor för social och ekologisk hållbarhet. Arbetssättet stimuleras av, och stimulerar till, transparens, folkhälsa, jämställdhet, folkbildning och gemenskap.

För att vara hållbara lever Riksidrottsförbundet och SISU idrottsutbildarna enligt idrottsrörelsens värdegrund och Idrotten Vill, med efterlevnad av FN:s mänskliga rättigheter och barnkonvention. Genom idrott tar vi ansvar och verkar för inkludering och folkhälsa lokalt, regionalt och globalt.

I vårt dagliga arbete skyddar vi systematiskt naturen genom att medvetet minska energianvändning och använder enbart förnybar energi för resor, transporter och på våra anläggningar. Vi har slutat förgifta med t ex tungmetaller och svårnedbrytbara kemikalier och vi använder bara resurser från välskötta marker, skogar och hav. ”

[1] Gäller utsläpp utanför EUs handel med utsläppsrätter

[2] Sveriges klimatlag och klimatpolitiska ramverk, 2018.
<https://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhället/Miljoarbete-iSverige/Uppdelat-efter-omrade/Klimat/Sveriges-klimatlag-och-klimatpolitiska-ramverk/>

[3] Sveriges klimatlag och klimatpolitiska ramverk, 2018.
<https://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhället/Miljoarbete-iSverige/Uppdelat-efter-omrade/Klimat/Sveriges-klimatlag-och-klimatpolitiska-ramverk/>

[4] Energiöverenskommelsen, 2016. Ramöverenskommelse mellan Socialdemokraterna, Moderaterna, Miljöpartiet de gröna, Centerpartiet och Kristdemokraterna.

Bilderna i denna broschyr är tagna av Bosse Wedlund och Bildbyrå.